

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 144 (1254)

1984 чылдың июнь 21, четверт

1925 чылда үндээлгетинген

Өртөз 3 өп.

РСФСР-ниң Дээди Совединиң онгу чыыжының тоску сессиязы

СОВЕТТЕРНИҢ ХАРЫЫСАЛГАЛЫ ХҮЛЭЭЛГЕЗИ

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязының шийтирилген. СЭКП ТК-ның Чыыжы секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы К. У. Черненко куну аңаа чутааларында дүшүрт Россия Федерациязының улус депутаттарының Советтериниң сорулгаларын РСФСР-ниң Дээди Совединиң онгу чыыжының тоску сессиязында чутаалайык турар. Ол бодунун ажылын июнь 20-де, Москвага, Кремльдиң Улут ордунга үр-үтүлүз.

Энтер В. И. Воронников, Г. В. Романов, В. В. Куриков, И. В. Капитонов оларны депутаттар болгаш аалчылар үрүлүлүдүлгү адим часкашкыны биле уктааннар. Хүн чурумунун бирги айтырымны талашып, чурттарны берген саалдары Россияны экономиктиг болгаш социал хожжулукта социализмге тураскааттык. Улус ажы-агыйының хожжулукта дүшүртүр Советтер күштерин, ажалчы чоннарың ажалдаар, чурттар болгаш дыштанар байдаларың сорулгаларын олар тургустуу шийтирилген турар дээрин демдегез.

Организацияны болгаш ичкилик ажалын Советтер партияны, негелдешип бугаар куш-агыйың коллективтерге болгаш ажалчы чоннарың чурттар турар черлерин ажал-биле — элээн улут саалдар чедирип болур черлерге чорууду турар. Эрте-техниктиг депурагезин, нитилел бугурулгезин, интенсификацияны бир дүргедер талашып биле министрстволарың ажалын депутаттар конгрессин, совет хоюлдуларны сагып турарын хайгаарал туралар.

Оң-биле чергелештир Советтер боттарының ажал-чорууду СЭКП ТК-ның апрель Пленумунун негелдешкен дүшүртүр аде тургустуу турар. Чугула айтырымдары шийтирилээр, ге чүткүлдү болгаш ажалчы чорукту көргүзери, чонун толээрлерин көргүскен эрелерин калбаа-биле ажал-лаары негеттинип турар.

Ол дугайында депутаттар — РСФСР-ниң Профсоюз-на-техниктиг өөредилге талашып биле күрүле комитетин дарагзы Г. Л. Камасев, Алтай крайда «Катунь» кур-укажыдылга заводунун саанчызы Н. М. Фролова, улус депутаттарының Адигей автономнун область Совединиң күтүмунун дарагзы М. С. Тахас, Свердловсктин демир-орунун на-чалынын В. М. Скворцов, улус депутаттарының Горький хоорай Совединиң күтүмунун дарагзы В. В. Ере-хискин олар чутаалааннар. СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү, РСФСР-ниң Ми-

нистрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат В. И. Воронников түнел сөс ап, чүве чутаалаан.

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязының шийтирилген, эш К. У. Черненко аңаа чутааларында дүшүрт Россия Федерациязының улус депутаттарының Советтериниң сорулгаларын РСФСР-ниң Дээди Совединиң доктаалын сессияга бир үн-биле хүлээп алган.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Оң хоюлу бугаар үндеш-тин болза, ССРЭ Конститу-циязы болгаш РСФСР-ниң Конституциязы, ССР Эвилели-нин Хоюлдуларының үндеш-тин, а ол ышкаш адми-нистративтиг эрсе-чүрүм даш харысаалда дугайында ССР Эвилелиниң болгаш РСФСР-ниң күштүг болуп турар хоюлдулары, ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Дээди Совединиң Президиуму-ның Чарлыктары, ол айтырыктар талашып биле ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели-нин доктаалдары болур. Административтиг харысаал-га дугайында амгы үеде күштүг болуп турар хоюлду-лар үндешиниң нормазын болгаш чурумун хоюлу тө-лөвлели тургустуу болгаш оң-биле күрүле комитетин дарагзы Г. Л. Камасев, Алтай крайда «Катунь» кур-укажыдылга заводунун саанчызы Н. М. Фролова, улус депутаттарының Адигей автономнун область Совединиң күтүмунун дарагзы М. С. Тахас, Свердловсктин демир-орунун на-чалынын В. М. Скворцов, улус депутаттарының Горький хоорай Совединиң күтүмунун дарагзы В. В. Ере-хискин олар чутаалааннар. СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү, РСФСР-ниң Ми-

нистрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат В. И. Воронников түнел сөс ап, чүве чутаалаан.

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязының шийтирилген, эш К. У. Черненко аңаа чутааларында дүшүрт Россия Федерациязының улус депутаттарының Советтериниң сорулгаларын РСФСР-ниң Дээди Совединиң доктаалын сессияга бир үн-биле хүлээп алган.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Оң хоюлу бугаар үндеш-тин болза, ССРЭ Конститу-циязы болгаш РСФСР-ниң Конституциязы, ССР Эвилели-нин Хоюлдуларының үндеш-тин, а ол ышкаш адми-нистративтиг эрсе-чүрүм даш харысаалда дугайында ССР Эвилелиниң болгаш РСФСР-ниң күштүг болуп турар хоюлдулары, ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Дээди Совединиң Президиуму-ның Чарлыктары, ол айтырыктар талашып биле ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели-нин доктаалдары болур. Административтиг харысаал-га дугайында амгы үеде күштүг болуп турар хоюлду-лар үндешиниң нормазын болгаш чурумун хоюлу тө-лөвлели тургустуу болгаш оң-биле күрүле комитетин дарагзы Г. Л. Камасев, Алтай крайда «Катунь» кур-укажыдылга заводунун саанчызы Н. М. Фролова, улус депутаттарының Адигей автономнун область Совединиң күтүмунун дарагзы М. С. Тахас, Свердловсктин демир-орунун на-чалынын В. М. Скворцов, улус депутаттарының Горький хоорай Совединиң күтүмунун дарагзы В. В. Ере-хискин олар чутаалааннар. СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү, РСФСР-ниң Ми-

нистрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат В. И. Воронников түнел сөс ап, чүве чутаалаан.

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязының шийтирилген, эш К. У. Черненко аңаа чутааларында дүшүрт Россия Федерациязының улус депутаттарының Советтериниң сорулгаларын РСФСР-ниң Дээди Совединиң доктаалын сессияга бир үн-биле хүлээп алган.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Оң хоюлу бугаар үндеш-тин болза, ССРЭ Конститу-циязы болгаш РСФСР-ниң Конституциязы, ССР Эвилели-нин Хоюлдуларының үндеш-тин, а ол ышкаш адми-нистративтиг эрсе-чүрүм даш харысаалда дугайында ССР Эвилелиниң болгаш РСФСР-ниң күштүг болуп турар хоюлдулары, ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Дээди Совединиң Президиуму-ның Чарлыктары, ол айтырыктар талашып биле ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели-нин доктаалдары болур. Административтиг харысаал-га дугайында амгы үеде күштүг болуп турар хоюлду-лар үндешиниң нормазын болгаш чурумун хоюлу тө-лөвлели тургустуу болгаш оң-биле күрүле комитетин дарагзы Г. Л. Камасев, Алтай крайда «Катунь» кур-укажыдылга заводунун саанчызы Н. М. Фролова, улус депутаттарының Адигей автономнун область Совединиң күтүмунун дарагзы М. С. Тахас, Свердловсктин демир-орунун на-чалынын В. М. Скворцов, улус депутаттарының Горький хоорай Совединиң күтүмунун дарагзы В. В. Ере-хискин олар чутаалааннар. СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү, РСФСР-ниң Ми-

нистрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат В. И. Воронников түнел сөс ап, чүве чутаалаан.

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязының шийтирилген, эш К. У. Черненко аңаа чутааларында дүшүрт Россия Федерациязының улус депутаттарының Советтериниң сорулгаларын РСФСР-ниң Дээди Совединиң доктаалын сессияга бир үн-биле хүлээп алган.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Оң хоюлу бугаар үндеш-тин болза, ССРЭ Конститу-циязы болгаш РСФСР-ниң Конституциязы, ССР Эвилели-нин Хоюлдуларының үндеш-тин, а ол ышкаш адми-нистративтиг эрсе-чүрүм даш харысаалда дугайында ССР Эвилелиниң болгаш РСФСР-ниң күштүг болуп турар хоюлдулары, ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Дээди Совединиң Президиуму-ның Чарлыктары, ол айтырыктар талашып биле ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели-нин доктаалдары болур. Административтиг харысаал-га дугайында амгы үеде күштүг болуп турар хоюлду-лар үндешиниң нормазын болгаш чурумун хоюлу тө-лөвлели тургустуу болгаш оң-биле күрүле комитетин дарагзы Г. Л. Камасев, Алтай крайда «Катунь» кур-укажыдылга заводунун саанчызы Н. М. Фролова, улус депутаттарының Адигей автономнун область Совединиң күтүмунун дарагзы М. С. Тахас, Свердловсктин демир-орунун на-чалынын В. М. Скворцов, улус депутаттарының Горький хоорай Совединиң күтүмунун дарагзы В. В. Ере-хискин олар чутаалааннар. СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү, РСФСР-ниң Ми-

нистрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат В. И. Воронников түнел сөс ап, чүве чутаалаан.

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязының шийтирилген, эш К. У. Черненко аңаа чутааларында дүшүрт Россия Федерациязының улус депутаттарының Советтериниң сорулгаларын РСФСР-ниң Дээди Совединиң доктаалын сессияга бир үн-биле хүлээп алган.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Оң хоюлу бугаар үндеш-тин болза, ССРЭ Конститу-циязы болгаш РСФСР-ниң Конституциязы, ССР Эвилели-нин Хоюлдуларының үндеш-тин, а ол ышкаш адми-нистративтиг эрсе-чүрүм даш харысаалда дугайында ССР Эвилелиниң болгаш РСФСР-ниң күштүг болуп турар хоюлдулары, ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Дээди Совединиң Президиуму-ның Чарлыктары, ол айтырыктар талашып биле ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели-нин доктаалдары болур. Административтиг харысаал-га дугайында амгы үеде күштүг болуп турар хоюлду-лар үндешиниң нормазын болгаш чурумун хоюлу тө-лөвлели тургустуу болгаш оң-биле күрүле комитетин дарагзы Г. Л. Камасев, Алтай крайда «Катунь» кур-укажыдылга заводунун саанчызы Н. М. Фролова, улус депутаттарының Адигей автономнун область Совединиң күтүмунун дарагзы М. С. Тахас, Свердловсктин демир-орунун на-чалынын В. М. Скворцов, улус депутаттарының Горький хоорай Совединиң күтүмунун дарагзы В. В. Ере-хискин олар чутаалааннар. СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү, РСФСР-ниң Ми-

нистрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат В. И. Воронников түнел сөс ап, чүве чутаалаан.

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязының шийтирилген, эш К. У. Черненко аңаа чутааларында дүшүрт Россия Федерациязының улус депутаттарының Советтериниң сорулгаларын РСФСР-ниң Дээди Совединиң доктаалын сессияга бир үн-биле хүлээп алган.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Оң хоюлу бугаар үндеш-тин болза, ССРЭ Конститу-циязы болгаш РСФСР-ниң Конституциязы, ССР Эвилели-нин Хоюлдуларының үндеш-тин, а ол ышкаш адми-нистративтиг эрсе-чүрүм даш харысаалда дугайында ССР Эвилелиниң болгаш РСФСР-ниң күштүг болуп турар хоюлдулары, ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Дээди Совединиң Президиуму-ның Чарлыктары, ол айтырыктар талашып биле ССРЭ-ниң болгаш РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели-нин доктаалдары болур. Административтиг харысаал-га дугайында амгы үеде күштүг болуп турар хоюлду-лар үндешиниң нормазын болгаш чурумун хоюлу тө-лөвлели тургустуу болгаш оң-биле күрүле комитетин дарагзы Г. Л. Камасев, Алтай крайда «Катунь» кур-укажыдылга заводунун саанчызы Н. М. Фролова, улус депутаттарының Адигей автономнун область Совединиң күтүмунун дарагзы М. С. Тахас, Свердловсктин демир-орунун на-чалынын В. М. Скворцов, улус депутаттарының Горький хоорай Совединиң күтүмунун дарагзы В. В. Ере-хискин олар чутаалааннар. СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү, РСФСР-ниң Ми-

нистрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат В. И. Воронников түнел сөс ап, чүве чутаалаан.

СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленумунун, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязының шийтирилген, эш К. У. Черненко аңаа чутааларында дүшүрт Россия Федерациязының улус депутаттарының Советтериниң сорулгаларын РСФСР-ниң Дээди Совединиң доктаалын сессияга бир үн-биле хүлээп алган.

Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлелиниң дугайында илеткелди РСФСР-ниң Дээди Совединиң хоюлу төлөвлелерин санал-даар комиссиязының дарагзы В. Ф. Малов кылган.

Амьдаралдың социалист хевир болгаш социалист улусун эрсе-чүрүмнүң үндешин божыкларын, күштүг болуп турар хоюлу-ну болбазыраңгайдырлар, совет хоюлдуларын аалдарын бедириниң уг-лаанышкынын партия жайлы-ныч чок боттардып турар дээрин СЭКП ТК-ның апрель (1984 ч.) Пленум, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң он бирги чыыжының бирги сессиязы бодытка көргүскен деп, ол чутаалаан. Социалист хоюлуну божык-лаарың айтырымды партияны болгаш күрүлениң доктаамал сагып салыш-кынның чаа бодыткамы бол-за, Административтиг эрсе-чүрүм үрөшкүннериң дугайында РСФСР-ниң кодек-синиң төлөвлели болур.

Улуг Тишелгениң юбилейинге МӨҢГЕ ТҮРЗҮН

СЭКП Төп Комитети «1941-1945 чылдары Ада-чурттуң Улуг дайымыга совет улустуң Тишелге-нин 40 чылымын дугайында» доктаа хүлээп ал-ган. Делегейде эң баштайгы социалист күрүлени ууткаар дөш калган келген гитлерин фашизм-ни чыла шапканында бээр 40 чыл оюн демдег-лээр байырлакта уткүштү үнгөн ук доктаа-биле совет улус, оң иштиде Тыянын ажалчы чонна-ры онза сонургал-биле танышкан болгаш кзини-биле дөткөн. Аңаа холбаштыр күш-ажылчы кол-лективтерде митингилер, хуралдар болуп эртин турар.

Кызылдың аш-чем ба-раанының садының №9 магизининге дүш, дүштеки часарда, садының ажал-дакчалары, ук магизиниң садыгылары болгаш өскө-даа ишчилери чыгып кел-ген. Улуг Тишелгениң 40 чы-лын төлөпиг уткүштүг тур-раскааткан байырлыг митин-гиниң ук садыгы товарове-ди, ында партбюро секретарының оралакчызы М. В. Гомекин ажыктап.

Ада-чурттуң Улуг дайымыга совет улустуң тө-өгүтү Тишелгениң бүгү деле-гейге кызыгаар чок деп, аш-чем бараанының садыгы-нын директорунун оралак-чызы Л. С. Ревкович чута-лаан. — Герман фашизмин, япон милитаризмин чыла шапкан чорук бүгү делегей-ге хожуудуң чедип алы-рынга эңне ханы саалдары чедирген. Бодуң ажыктын ишчилерин боттарының кү-рүнесин тургузуу алырынга, чуртун эргелеп башкарынга таарымчалыг байдалдар тургустунган. Фашист хам-чыты ажып тилешиниң соонда безин эртен дөт он чылдың дүргүзүндө соци-алист чаа-чаа күрүлелер деле-гей ареназынга көстүп, ды-

ка хойу чүс-чүс чылдың дарлаан ап октаан. Ол дөргө маадырлыг совет улустуң, оң Кызыл Шерин-ниң ачы-дузасы-дыр.

— Бистин садымыстың коллектив хей кезинде хе-рөөкөөрден тургустунган — деп, Л. С. Ревкович уламчылаан. — Оларын аразында нелер хей. Олар ажал-төлтүн келер үеи тайбып, аас-лективтер бо-луп күзөр. Шүптүзүң кү-зел-чүткүлү чыгыс — Тай-бың хүнер мөңгө туруун!

Ада-чурттуң Улуг дайымыга фашист Германияны ажып эртен төөгүтү Тишелгеге тыва эки тура-чыларың салымшыкынын дугайында аш-чем бараа-нының садыгының эконо-мизи Е. Демур-ол чута-лаан. Ол кадыг-дошкун чыл-дарда орус болгаш тыва улустун найырлы улам бы-жыккан. 40 чыл мурунда улут Совет Эвилелиниң со-ставыга Тыянын эки тура-биле каттышканы оң бады-калы болур.

Совет Тыянын сөөлү чылдарда чедип алган чедикшириниң наарака иден. Ол база Улуг Тишелгени ажал-даар. Хей национал-дың оолдар, кыстары чар-

гыс коллективке ажыдап, чыгыс өбүлениң уруттары деп, чурттар турары ленин-национал политиканын тиг-лелеси болур.

Ада-чурттуң Улуг Дайымыга немец-фашист эсе-лективтерин чыла шапканы-ның 40 чылынга алдар бол-дуруп, 1985 чылдың баш-тайгы дөт айларының пла-нын хуусаан эрте күөсө-диринче, пландан ажыр 50 муң рублдин аш-чем ба-раанынын чонга сааларыне ол садыгың ажалдакчыла-рын кыйтырган. Ону митин-гиниң кырыкчилери дөт-көөнөр.

— Дайын деп бужар чүве делегейде чок — деп, ук садыгың юризи. Ада-чурт-тун Улуг дайымын кыр-жыккан М. И. Удуранин чутаалаан. — Чалыг шөгө чоран үемден бээр ам дөт-тен чыл ажып турар. Оң кезинде — бо намыда дайы-нын уткүштүг, халкын черле утас мен. Оң кым-даа ул-ас, дайын хоочунары ол аар-бөгө үеин сагып чута-лаашканда ам безин карак-тарынын чаштары буга-лейин бөөрлөр. Ол кылды болуп уткүштүг-даа. Чырык хүне чүткүлдү, чымчак сеткилди кийи бүрүзү дай-лы күзөөс, ол тайбың хү-лерин мөңгө турарын кү-зөр.

№9 магизиниң товаро-веди Т. Шилова коллектив-ниң ишчилери планын оонаалдарын, социалист хүлээлелерин чедикши-ниң күөсүдир, Совет Тыя-нын 40 чылын төлөпиг ут-күштүг дөш улам шүдүрү-ажыдаар деп хүлөзөп ту-рарын дыңаткан. Д. ИРГИТ.

ТАЙБЫҢ ДЭЭШ

Республика типографиязы, Ада-чурттуң Улуг дайымы-ның кадыг-дошкун чылдарында моорган он-он ажал-чылар араатаным дайымы-биле демиселге айтанып чоруткан болгаш Төрөн чур-тунуң, улус-чонунуң хоста-лазы, аас-кежин дөш чиди демиселге эрсе-маадырлыг кырып турган. Оларын чамдыкы аңаа мында ажыдаашкан, күш-ажылчы үчкүлүг Төрөн чуртунуң үндешиниң кырып турар. Оларын бирөөз — Алар орденниң III чеге-зиниң болгаш дайынын ме-

1984 г. июнь 21

хүний ботарилыг сепаративтыг сорулгаларын ёзуугар ол ортулукта «Союгу Кыприни» түрк республикамын чарлап тургускасын билдингир. Айыыл чок чорук чөүлелл ол сандардыкыи шинтириил шинтирилгир буруу шайкаш, республикамын суверенитетин, хамаарышпас болгаш девискээриниң бүдүн-бүрүн түрү чорууа хүндүдээринче кыйгырган.

Редактор В. С. ШАРАВИИ.

